

Sterke regionale omroepen binnen een toekomstbestendig publiek bestel

Input Omrop Fryslân voor rondetafelgesprek 'Toekomst Medialandschap'

Vrije, onafhankelijke media zijn onmisbaar in onze democratische samenleving. De decentralisatie van het Rijksbeleid maakt goede regionale en lokale nieuwsvoorziening daarbij belangrijker dan ooit. Tegelijkertijd staat Nederland voor de uitdaging om een kwalitatief hoogstaand en pluriform mediabestel in stand te houden bij teruglopende inkomsten. Graag deelt Omrop Fryslân, mede namens alle regionale omroepen, haar zienswijze hoe we in de toekomst kunnen zorgen voor goede regionale en lokale nieuwsvoorziening, binnen een toekomstbestendig publiek bestel. De volgende onderwerpen zijn belangrijk:

- Samenwerking tussen de omroepelagen met een spilfunctie voor de regionale omroep
- Investeren in innovatie
- Stevige basis onder de regionale omroep
- Borging van de Friese taal, identiteit en cultuur

Samenwerking tussen de omroepelagen met een spilfunctie voor de regionale omroep

De regionale publieke omroep is de aangewezen partij om in de groeiende behoefte van een goede nieuws- en informatievoorziening op regionaal en lokaal niveau te voorzien. Wij willen nieuws- en informatievoorziening realiseren die dichtbij het publiek staat, misstanden aan de kaak stelt, erbij is als er iets te vieren is en de maatschappij verbindt in al zijn verscheidenheid. Samenwerking tussen de verschillende 'omroepelagen' (nationaal, regionaal en lokaal) zien wij als een enorme kans (en voorwaarde) voor een duurzaam omroepbestel. Regionale omroepen kunnen een 'spilfunctie' hebben. Er zijn al mooie voorbeelden waarbij regionale omroepen deze spilfunctie op zich nemen en samenwerken met lokale omroepen. Omrop Fryslân werkt in de Simmer in Fryslân samen met een lokale zender bij het kaatsen en sinds twee jaar is er een landelijke samenwerking met Omroep Max bij het skûtsjesilen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 21 november in noord-oost Friesland maken Omrop Fryslân en de lokale zender van dit gebied een gezamenlijke uitzending met prognoses, analyses en het lijsttrekkersdebat. In Noord-Holland werkt de regionale omroep NH via het NH Nieuwsnetwerk samen met 27 lokale omroepen. Omroep Gelderland werkt met 15 lokale omroepen samen, waarbij die samenwerking geresulteerd heeft in de verkiezing van de lokale omroep Regio 8 tot lokale omroep van het jaar. Naast dit soort producties ondersteunen regionale omroepen lokale omroepen met kennis, capaciteit en techniek/apparatuur. Ook wordt er regionaal samengewerkt. Zo is Omrop Fryslân met RTV Noord, RTV Drenthe en RTV Oost een gezamenlijk project voor onderzoekjournalistiek gestart.

Op landelijk niveau is er de afgelopen jaren met Bureau Regio, de aparte redactie van de regionale omroepen op de nieuwsvloer van de NOS, een mooie samenwerking tussen de NOS en regionale omroepen tot stand gekomen.

In 2018 zullen de NOS en de regionale omroepen zo'n 3.200 radio- en televisiebijdrages onderling uitwisselen. Regionaal nieuws zal via de site en de app van de NOS meer dan 200 miljoen keer gelezen worden. Naast de uitwisselingen en het online-nieuws doen de NOS en de regionale publieke nieuwszenders ook een aantal researchprojecten samen. Zo werd er onderzoek gedaan naar de werkdruk onder leraren, de drijfveren van raadsleden of het oordeel van leden van sportverenigingen over hoe gezond hun sportvereniging nu echt is bijvoorbeeld. Verder gaven in de aanloop naar de Kamerverkiezingen 42.000 Nederlanders hun mening over onder meer de verkiezingsthema's, de betrouwbaarheid van politici en politiek én het 'boze witte man'-gevoel.

Regionale omroepen voelen de verantwoordelijkheid om de samenwerking met de lokale omroepen en de NOS de komende jaren verder uit te bouwen. Voor het versterken van lokale journalistiek/omroepen is het slim om gebruik te maken van de infrastructuur van regionale omroepen die er al is. Onze oproep aan overheid en politiek is om deze samenwerking aan te jagen en mogelijk te maken.

Investeren in innovatie

Het medialandschap verandert snel en vraagt om innovatie. Digitalisering en platforms zetten het mediabestel in Nederland onder druk, maar bieden ook kansen voor verbetering van de kwaliteit journalistiek en meer interactie met doelgroepen. Omrop Fryslân is, mede vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de Friese taal en cultuur, bezig met het ontwikkelen van een Friestalige app voor kinderen in de basisschool leeftijd. Deze app kan gebruikt worden naast de schooltelevisie programma's van Omrop Fryslân die in 95% van de Friese basisscholen gebruikt worden. Voor de middelbare scholieren maakt Omrop Fryslân voor het tweede jaar op rij een dramaserie (in het Fries) die in de vorm van een vlog via YouTube wordt uitgezonden. Omrop Fryslân is samen met de Afûk (instelling voor de Friese taal) en een Friese Gamemaker bezig met het ontwikkelen van een interactieve game en een serie die zich speciaal richt op de leerlingen van het MBO. De kennis en de ervaring die Omrop Fryslân met bovengenoemde projecten opdoet wordt ook weer op andere terreinen ingezet.

Een ander goed voorbeeld is het programma *Graag Gedaan Hoor!* Van RTV Noord. In dit programma bezochten diverse redactieteams diverse locaties in Nederland. Hierbij werd erop gewezen dat die betaald zijn met de opbrengsten van de gaswinning. Niet alleen was het op TV en radio te volgen, maar ook via Facetime en live via Facebook, waar mensen live op konden reageren. *Graag Gedaan Hoor!* heeft vanwege de vernieuwende aanpak meerdere prijzen gewonnen.

Aandacht voor innovatie staat stevig op de agenda bij regionale omroepen. De nieuwe subsidieregeling wordt gebruikt om dit de komende tijd te stimuleren, maar op termijn is hier meer voor nodig.

Stevige basis onder de regionale publieke omroep

Het eerste gezamenlijke concessiebeleidsplan van de RPO, 'Liefde voor de regio', geeft richting aan een innovatieve en toekomstbestendige regionale omroep in een medialandschap dat voortdurend in beweging is. Na een turbulente herstructureringsperiode heeft de sector nu bestuurlijke rust en ruimte nodig om door te bouwen aan een hoogwaardige, herkenbare en moderne publieke mediavoorziening.

Voldoende en stabiele bekostiging van de regionale omroep blijft daarbij een punt van aandacht. Ook de regionale omroep heeft te maken met teruglopende reclame-inkomsten en kosten die sneller stijgen dan de prijscompensatie. De regionale omroepen vangen dit al jaren uit eigen middelen op. Bij Omrop Fryslân wordt scherp gebudgetteerd op uren en out of pocketkosten. Het hele jaar wordt de zogenaamde eindejaarsverwachting gemonitord. Deze planning & control systematiek zorgt ervoor dat het geld wat gedurende het jaar niet besteed wordt automatisch voor programma's beschikbaar komt. Hiermee heeft Omrop Fryslân afgelopen jaren de bezuinigingen opgevangen en zoveel mogelijk bij programma's weg kunnen houden. Teruglopende reclame-inkomsten zorgen er echter in toenemende mate voor dat de programmabudgetten steeds verder onder druk komen te staan en er pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden.

Hier staat Omrop Fryslân zeker niet alleen in. De verwachting is dat budgetten voor media-aanbod bij de regionale omroepen de komende jaren verder afnemen. Het gaat om zo'n 1-2 % van het totaalbudget als gevolg van terugloop van de reclame-inkomsten. Indien er oplossingen gezocht worden voor de teruglopende reclame-inkomsten, zoals bekostiging die niet afhankelijk is van reclamegelden, moet er niet alleen gekeken worden naar oplossingen voor het landelijk niveau, maar ook voor regionaal niveau.

Borging van de Friese taal, cultuur en identiteit

Speciaal voor Omrop Fryslân is naast de bovengenoemde onderwerpen de Friese taal, identiteit en cultuur van wezenlijk belang. Binnen het collectief van de regionale omroepen neemt Omrop Fryslân dan ook een bijzondere positie in door zijn verantwoordelijkheid voor behoud van een breed en gevarieerd media-aanbod in de Friese taal.

Die verantwoordelijkheid volgt uit het feit dat het Fries de tweede rijkstaal is en is om die reden opgenomen in het bestuursakkoord tussen het Rijk en de Provincie Friesland. Omrop Fryslân maakt voor deze zogenaamde landelijke gelden wekelijks een documentaire over een actueel Fries thema, die ook op het landelijke net uitgezonden wordt, en verzorgt speciale programma's voor het Friestalige onderwijs voor het primair en voortgezet onderwijs.

Nina Hiddema,
directeur Omrop Fryslân

19 november 2018